

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ยกระดับดัชนี สร้างผลเมืองดี ในสังคม คอบที่ 2

อาจารย์ สุภากร ชำชนะลี

ภาควิชาการพัฒนาชุมชน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

การแก้ไขปัญหาคาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ

- ▶ ประเทศต่างๆ พบปัญหาคาการทุจริตใกล้เคียงกัน แต่มีความสามารถในการแก้ปัญหาคาที่แตกต่างกัน สิ่งที่เหมือนกันของประเทศที่สามารถแก้ปัญหาคาการทุจริตอย่างได้ผลคือ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ และการให้การศึกษาแก่ประชาชน

การแก้ไขปัญหาคกรทุจริตกรณืค้กษชต่งชชติ (ต่อ)

- ▶ เกาหลีใต้ ประเทศเกาหลีใต้เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ได้รับกรยอมรับในการต่อต้านและปรชบปรชม กรทุจริต ในปี พ.ศ.2540 ปัญหาคกรทุจริตเป็นสเหตุสคัญทำให้เกาหลีใต้ประสบกับวิกฤติเศรษฐกิจ
- ▶ มีกรออกกฎหมยต่อต้านกรทุจริตขึ้น เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2544 และมีหน่วยงนอิสระต่อต้านกรทุจริตคือ Korea Independent Commission Against Corruption: KICAC ซึ่งได้เปลี่ยนเป็น Anti-Corruption and Civil Right Commission of Korea : ACRC ในปี พ.ศ.2551

การแก้ไขปัญหาคาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

- มีการดำเนินการต่อต้านการทุจริตอย่างจริงจังจนทำให้ผู้บริหารระดับสูงของประเทศหรือผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานธุรกิจใหญ่ๆ ถูกดำเนินคดีและถูกจำคุก ซึ่งสิ่งเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญ
- พื้นฐานการทุจริตในประเทศเกาหลีใต้คล้ายกับประเทศไทยคือ ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจเอกชน และรัฐบาลเป็นไปในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ***
- รัฐบาลเป็นผู้ผูกขาดการเข้าถึงทรัพยากรแทบทุกประเภทโดยเฉพาะการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

การแก้ไขปัญหาคาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

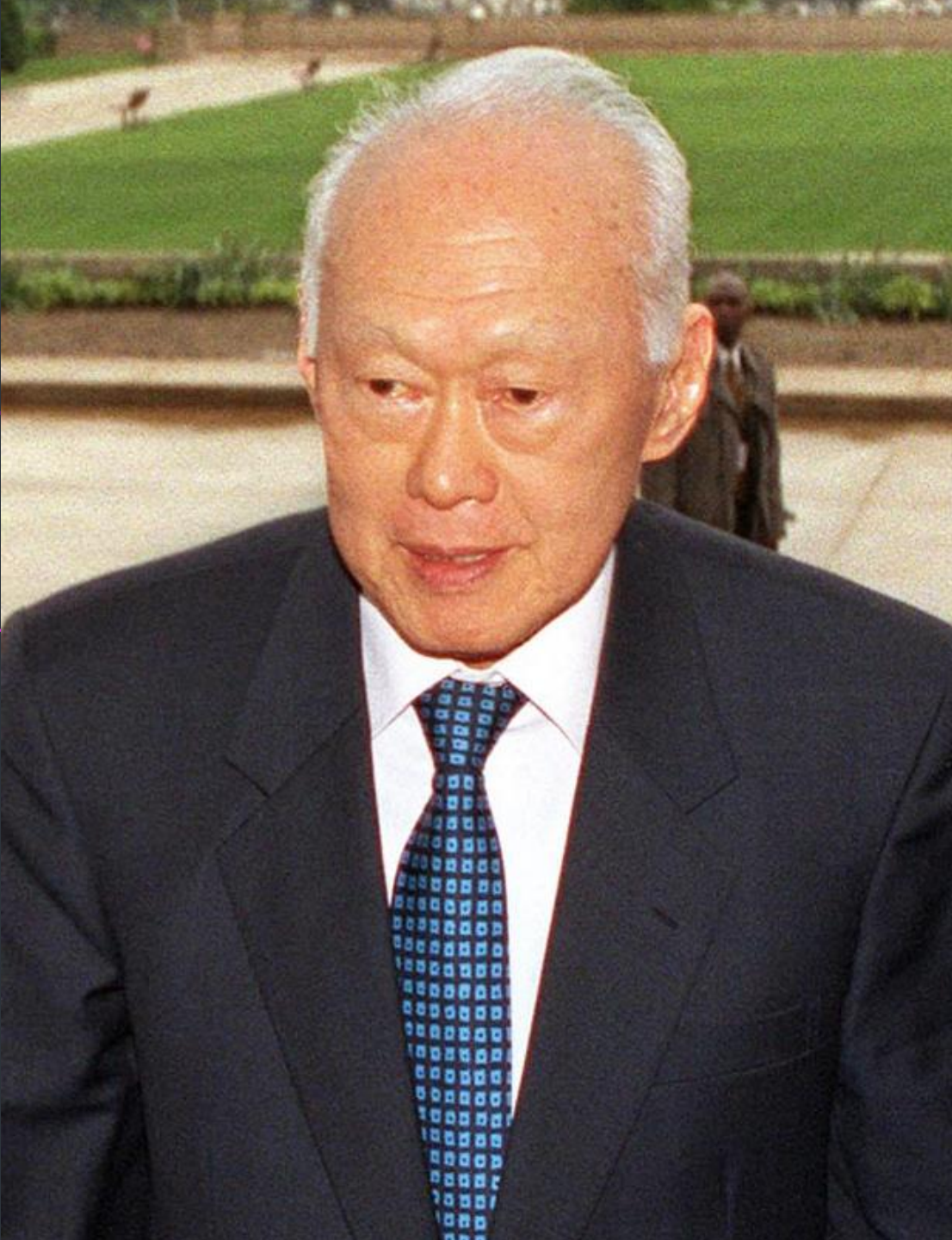
- ▶ จนกระทั่งระบบเศรษฐกิจของเกาหลีใต้ถูกผูกขาดโดยธุรกิจขนาดใหญ่เพียงไม่กี่กลุ่ม จนกลายเป็นการทุจริตในระดับชาติ และกลายเป็นวาระแห่งชาติใน พ.ศ.2540
- ▶ ประธานาธิบดี คิม แดจุง แต่งตั้งคณะกรรมการประจำสำนักประธานาธิบดี ว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต และคณะกรรมการ สืบสวนสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับการทุจริต
- ▶ ภาคประชาสังคมได้จัดตั้งเครือข่ายการต่อต้านการทุจริต เพื่อท างานร่วมกันในการตรวจสอบการทุจริตของเจ้าหน้าที่ระดับสูง
- ▶ รวมทั้งผลักดันแนวทางการปราบปราม การทุจริตและน ำไปสู่การออกกฎหมายต่อต้านการทุจริตในปี พ.ศ.2544

การแก้ไขปัญหาคาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

- ▶ ประเทศญี่ปุ่น บริบทของประเทศญี่ปุ่นเอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เนื่องจาก ข้าราชการของญี่ปุ่นมีความภูมิใจในศักดิ์ศรีของตนเอง***
- ▶ จึงสร้างวัฒนธรรมไม่ทุจริตขึ้นมา จึงทำให้มีปัญหาคาการทุจริตในระดับน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกัน
- ▶ เป็นประเทศสะอาดปราศจากการทุจริตโดยไม่ว่า เป็นต้องตั้งองค์กรเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะ

การแก้ไขปัญหาคาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

- ▶ ภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งและสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ตรวจสอบภาครัฐอย่างอิสระ คดีการทุจริตในญี่ปุ่นมีบ้าง
- ▶ สำหรับมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้มีการปรับปรุง **Unfair Competition Prevention Law** เมื่อ พ.ศ.2542 และ **Anti-Monopoly Law** เพื่อดูแลการแข่งขัน การค้า การทำสัญญาของเอกชนกับภาครัฐให้ถูกต้อง ยุติธรรม โดยเน้นกรณีระดับประเทศเป็นหลัก มีกฎหมายจริยธรรมระดับชาติ (**National Public Service Ethics Law**)

ชาติ (ต่อ)

ประเทศที่ประสบปัญหาการทุจริตอย่างหนัก
ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดการศึกษา ทำให้

นายกรัฐมนตรี ได้มีการเปลี่ยนแปลง
ใหม่ให้กับประชาชนในการปราบปรามการ

Corrupt Practices

(CPIB) ขึ้น เพื่อตรวจสอบการทุจริต

การแก้ไขปัญหาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

- 1.1 รัฐบาลเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานอย่างสุจริต
- 1.2 ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกฎหมายเรื่องการป้องกันปราบปรามและลงโทษผู้กระทำการทุจริตให้ มีประสิทธิภาพ
- 1.3 ปฏิรูปการศึกษา รณรงค์ปลูกจิตสำนึกของประชาชนด้านการต่อต้านการทุจริต
- 1.4 สร้างแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อไม่ให้กระทำการทุจริตด้วยการเพิ่มเงินเดือนและสวัสดิการ
- 1.5 ออกระเบียบป้องกันการทุจริตของข้าราชการ เช่น การตรวจสอบทรัพย์สินของตัวข้าราชการ สามี/ภรรยา บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

การแก้ไขปัญหาคาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

- ▶ ช่องก่ง ในช่วงทศวรรษที่ 60 ช่องก่งมีปัญหาคาการทุจริตเป็นอย่างมากโดยเฉพาะจาก ตำรวจ รวมถึง กลุ่มมาเฟียที่ข่มขู่รีดไถ
- ▶ คนช่องก่งมีทัศนคติในการยอมรับการทุจริต ***
- ▶ ต่อมารัฐบาลช่องก่งได้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการอิสระเพื่อการปราบปรามการทุจริต (Independent Commission Against Corruption: ICAC) ซึ่งเป็นองค์กรหลักที่ปราศจากการแทรกแซงจากรัฐบาล ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์สำคัญคือ ป้องกัน ปราบปราม และให้ความรู้

การแก้ไขปัญหาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

- ▶ ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้แก่
- ▶ 2.1 การยอมรับสภาพปัญหาและความตั้งใจจริงในการแก้ปัญหของรัฐบาล มีมาตรการเพื่อการ แก้ไขระยะยาว มีความต่อเนื่อง
- ▶ 2.2 มีองค์กรปราบปรามการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส ปราศจากการแทรกแซงจาก ภาครัฐ
- ▶ 2.3 ใส่ใจต่อรายงานข้อร้องเรียนเรื่องคอร์รัปชัน รักษาความลับของผู้ร้องเรียน ทำให้ประชาชนกล้า ร้องเรียน
- ▶ 2.4 แก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อต่างๆ ปลุกฝังจิตสำนึกของประชาชน

การแก้ไขปัญหาคาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

- ▶ สวีเดน เป็นประเทศที่มีปัจจัยที่เอื้อต่อการทุจริตในระดับต่ำ มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคง รัฐบาลมีเสถียรภาพ สถาบันการเมืองการปกครองแข็งแกร่ง ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการปกครอง มีองค์กรต่างๆ ที่ตรวจสอบถ่วงดุลกันอย่างมีประสิทธิภาพ สถานะทางเศรษฐกิจดีมาก

*****

การแก้ไขปัญหาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

- ▶ วัฒนธรรมทางการเมืองและสังคมมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ประชาชนสามารถแจ้งหรือเปิดเผยข้อมูลการทุจริตโดยไม่ต้องกลัวภัยคุกคาม การทุจริตในประเทศ สวีเดนถือเป็นอาชญากรรมร้ายแรง
- ▶ ค่านิยมทางสังคมเห็นว่าการมีเรื่องอื้อฉาวของนักการเมืองหรือข้าราชการ ถือเป็น การทุจริต ข้าราชการลูกจ้างหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกห้ามไม่ให้รับสินบน
- ▶ สำหรับการทุจริตที่ไม่ใช่สิ่งมีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ใช้ความรับผิดชอบทางวิชาชีพ (**Professional Responsibilities**) ในการตัดสินใจ แม้ว่า จะพ้นจากตำแหน่งแล้วก็ตาม

การแก้ไขปัญหาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

- ▶ กฎหมายของสวีเดนสนับสนุนการตรวจสอบพฤติกรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ มีหน่วยงานที่ดูแลประสานงานและต่อสู้กับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ มีสถาบันต่อต้านการทุจริตภายใต้การกำกับของสวีเดน
- ▶ การจัดซื้อจัดจ้างใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีมาตรการ การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก่อนเข้ารับตำแหน่งและภายหลังหมดวาระได้

การแก้ไขปัญหาคาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

- ▶ ฟินแลนด์ เป็นประเทศที่ถือได้ว่ามีการทุจริตน้อยที่สุดในโลก ประสบความสำเร็จอย่างสูงในการ ควบคุมปัญหาด้านการทุจริต ระบบกฎหมายของฟินแลนด์ใช้ตัวแบบมาจากสวีเดน
- ▶ สภาพสังคมให้ความสำคัญกับความเสมอภาค ไม่มีการ แบ่งชนชั้นทางสังคม ทุกคนได้รับสิทธิพื้นฐานด้านสาธารณสุขและการศึกษาเท่าเทียมกัน ไม่มีช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐกับประชาชน

การแก้ไขปัญหาคาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

- ▶ กฎหมายของฟินแลนด์การทุจริตถือเป็น คดีอาญาไม่มีการแยกกฎหมายออกมาเป็นทั่วมทเฉพาะ
- ▶ การป้องกันการทุจริตจึงเน้นที่การสร้างบรรทัดฐาน ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และการตรวจสอบพฤติกรรม ไม่มีการจัดตั้งหน่วยงาน พิเศษหรือ หน่วยงานเฉพาะท ำหน้าที่ในการปราบปรามการทุจริต ไม่มี ยุทธศาสตร์แนวทาง หรือโครงการรณรงค์ป้องกัน การทุจริต เนื่องจากการทุจริตไม่ใช่ปัญหาของฟินแลนด์

การแก้ไขปัญหาคาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

- ▶ นอร์เวย์ เป็นประเทศที่มีการทุจริตต่ำมาก ที่มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำฝ่ายบริหาร เป็นประเทศที่ร่ำรวย
- ▶ การทุจริตในนอร์เวย์ถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ดังนั้นการต่อต้านการทุจริตจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของการต่อต้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
- ▶ หน่วยงานปราบปรามการทุจริตของ นอร์เวย์มีความรับผิดชอบครอบคลุมกว้างถึงอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นประเด็นที่ สังคมนอร์เวย์ให้ความสำคัญ

การแก้ไขปัญหาคาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

- ▶ นอกจากนี้ยังมีองค์กรเฉพาะทางเพื่อต่อต้านการทุจริต เช่น **Extractive Industries Transparency Initiative (EITI)** ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสเกี่ยวกับการค้าน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติและเหมืองแร่
- ▶ องค์กร **Transparency Norway** ให้ความสำคัญกับการกระตุ้นให้ประชาชนมี ความเข้าใจในประเด็นปัญหาคาการทุจริต การสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชน การดำเนินคดีตาม กฎหมาย ดำเนินคดีอย่างรวดเร็วและมีบทลงโทษที่รุนแรง

การแก้ไขปัญหาการทุจริตกรณีศึกษาต่างชาติ (ต่อ)

- ▶ อินเดีย มีการต่อต้านการเรียกเก็บเงินจากรัฐ เริ่มจากองค์กรอิสระชื่อว่า **5th Pillar** ได้สร้างธนบัตร “Zero Rupee” มากกว่า 1.3 ล้านใบ ระหว่างปี พ.ศ.2550 – 2554 เพื่อจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียก เก็บเงินจากประชาชนโดยทุจริต ซึ่งโดยปกติคนอินเดียจะเกรงกลัวที่จะปฏิเสธการทุจริตของเจ้าหน้าที่ บนธนบัตรนี้จะมีการพิมพ์ข้อความเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตไว้ ซึ่งการดำเนินการนี้ทำให้ประชาชนกล้าลุก ขึ้นสู้กับการทุจริตของเจ้าหน้าที่มากขึ้น

มาตรฐานสากลในการต่อต้านการทุจริตขององค์กรระหว่างประเทศ

- 1. UN Convention Against Corruption ซึ่งนับได้ว่าเป็นข้อตกลงสำคัญที่มีสถานะเป็น “อนุสัญญา” ตามกฎหมายระหว่างประเทศในด้านการทุจริตรวมทั้งเป็นหลักสำคัญที่สหประชาชาติได้พัฒนาขึ้นมาเป็น “แนวทางปฏิบัติ” ในด้านการต่อต้านการทุจริต มีหลักการ 4 ประการคือ
  - 1 การป้องกันการทุจริต เงินสนับสนุนทางการเมืองให้โปร่งใส ระบบราชการที่ยึดหลักคุณธรรม
  - 2 การกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการทุจริตเป็นความผิดทางอาญา ทั้งเรื่องการฟอกเงิน การ ปกปิดบัญชีทรัพย์สิน ฯลฯ
  - 3 ความร่วมมือระหว่างประเทศ ในด้านเทคนิค กฎหมาย การตรวจสอบอายัดเงินที่เกี่ยวข้องกับ การทุจริต
  - 4 การติดตามทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตคืน

มาตรฐานสากลในการต่อต้านการทุจริตขององค์กรระหว่างประเทศ

- 2. OECD Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials In International Business หรือ OECD Anti-Bribery Convention 1997 ที่มุ่งสร้างความแข็งแกร่งให้แก่การพัฒนาเพื่อลดความยากจนผ่านกระบวนการสร้างความมั่นใจให้กับระบบตลาด
- โดยมีกิจกรรมในด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต 4 กิจกรรมคือ

มาตรฐานสากลในการต่อต้านการทุจริตขององค์กรระหว่างประเทศ

- 1 การป้องกันและปราบปรามการเอื้อประโยชน์ทางภาษีในเชิงสินบนแก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐ (Tax Treatment of Bribes)
- 2 การป้องกันและปราบปรามการติดสินบนในเวทีธุรกิจระหว่างประเทศ (Bribery in International Business)
- 3 การส่งเสริมคุณธรรมและขจัดการทุจริตชั้นในภาครัฐ (Ethics and Corruption in Public Sector)
- 4 การติดสินบนในธุรกรรมเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ (Bribery and Export Credits)

มาตรฐานสากลในการต่อต้านการทุจริตขององค์กรระหว่างประเทศ

- ▶ โดยมีมาตรฐานสากลที่ก าหนดโดย OECD 5 มาตรฐานคือ
- ▶ 1 OECD Anti-Bribery Convention เป็น ข้อกำหนดในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการติดสินบนในธุรกิจระหว่างประเทศ
- ▶ 2 OECD Guidelines for Managing Conflict of Interest เป็น ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการกับผลประโยชน์ทับซ้อนในการบริหาร จัดการของหน่วยงาน
- ▶ 3 OECD Principles for Managing Ethics in the Public Service ข้อก าหนดเกี่ยวกับ การจัดการคุณธรรมในการท างานภาครัฐ
- ▶ 4 Tax Treatment Bribes เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการปราบปรามการเอื้อประโยชน์ทางภาษีในเชิงสินบนแก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐ
- ▶ 5 Bribery and Export Credits เป็น ข้อก าหนดเกี่ยวกับการติดสินบนในธุรกรรมเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ

มาตรฐานสากลในการต่อต้านการทุจริตขององค์กรระหว่างประเทศ

- ▶ **3. National Integrity Systems (NIS)** ซึ่งพัฒนาขึ้นมาโดย **Transparency International** องค์กร พัฒนาเอกชนระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการรณรงค์ศึกษา พัฒนาองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการ ทุจริต
- ▶ โดยมีแนวทาง ในการดำเนินการ ผ่านเจตจำนงทางการเมือง จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะในการต่อต้าน การทุจริต เสริมสร้างการ มีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม และจัดการปัญหา กับหน่วยที่อ่อนไหวต่อ การทุจริต

มาตรฐานสากลในการต่อต้านการทุจริตขององค์กรระหว่างประเทศ

- ▶ 4. แนวทางและมาตรการต่อต้านการทุจริตของกลุ่มสถาบันการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งนำโดย ธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารเพื่อการพัฒนาในภูมิภาคต่างๆ ได้ให้ความสนใจ ร่วมกันใน “นियามการทุจริต”
- ▶ การร่วมกันพัฒนาหลักการและแนวทางการสืบสวนสอบสวนการทุจริต การวางกรอบการปกป้องผู้แจ้งเบาะแส (**whistleblower**) รวมถึงกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่เปิดเผยข้อมูลที่รู้เห็นเกี่ยวกับการ ทุจริต

มาตรฐานสากลในการต่อต้านการทุจริตขององค์กรระหว่างประเทศ

- ▶ 5. ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB/OECD) ได้เสนอมตรการต่อต้านการทุจริตแบบองค์รวม ในเอเชียแปซิฟิกที่เสนอโดย ประกอบด้วย 3 เสาหลักได้แก่
  - ▶ การสร้างเกียรติภูมิในอาชีพข้าราชการ
  - ▶ การมีประมวลจริยธรรมที่รวมถึงเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน
  - ▶ ความสามารถตรวจสอบได้และความโปร่งใส ซึ่งรวมถึง การมีระบบการคลังที่โปร่งใส

มาตรฐานสากลในการต่อต้านการทุจริตขององค์กรระหว่างประเทศ

➤ 5.2 การสร้างค่านิยมความซื่อสัตย์ในการทำธุรกิจ

➤ กระบวนการป้องกัน สืบสวน และการลงโทษผู้กระทำการทุจริตซึ่งรวมถึงการมีระบบ กฎหมายที่จัดการกับการให้สินบน

➤ การส่งเสริมความรับผิดชอบของบรรษัท ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนให้เกิดบรรษัทภิบาล และ การพัฒนาแนวทางปฏิบัติในแต่ละบริษัท

มาตรฐานสากลในการต่อต้านการทุจริตขององค์กรระหว่างประเทศ

➤ 5.3 การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

➤ กระตุ้นให้มีการถกเถียงในเรื่องการทุจริตในเวทีสาธารณะซึ่งรวมถึงโครงการสร้างความตระหนักในระดับต่างๆ

➤ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณะและสื่อ

➤ การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งรวมถึงการปกป้องผู้แจ้งเบาะแสการระดมการสนับสนุน และการมีส่วนร่วมจากองค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรอื่นๆ